Funded by the European Union

TẬP HUẤN BÁO CHÍ

Khai thác đề tài buôn bán ĐVHD

Đắk Lắk, 15-17/11/2019

Việt Nam được coi là một trong những điểm nóng về săn bắt, buôn bán và trung chuyển động vật hoang dã (ĐVHD) trên thế giới. Theo báo cáo của WCS, trong giai đoạn 5 năm từ 2013 đến 2017, các cơ quan chức năng đã bắt giữ 1.504 vi phạm với hơn 130 loài ĐVHD bị vận chuyển, buôn bán, nuôi nhốt, săn bắt... bất hợp pháp. Trong khi nhu cầu tiêu thụ các loài hoang dã tập trung ở các thành phố lớn như TP.HCM và Hà Nội thì các tỉnh như Quảng Trị, Thừa Thiên Huế, Quảng Nam, Hà Tĩnh, Nghệ An, Gia Lai, Kon Tum là nơi khai thác các loài hoang dã.

Tây Nguyên được biết đến với những khu rừng có giá trị cao về đa dạng sinh học, là nơi trú ngụ của "nhiều loài động vật quý hiếm được pháp luật Việt Nam bảo vệ như hổ, beo lửa, báo, bò tót, bò rừng, voọc chà vá chân đen, công xanh, và đặc biệt là voi". Tuy nhiên, các áp lực phát triển và sự khai thác của con người đang khiến quần thể hoang dã nơi đây suy giảm nghiêm trọng. Đặc biệt, "từ hàng ngàn cá thể voi hoang dã, giờ Tây Nguyên chỉ còn khoảng 70 cá thể, sống co cụm trong Vườn Quốc gia Yok Don. Loài bò tót đẹp đẽ và dũng mãnh, từ hơn 4.000 giờ còn chưa tới 400 cá thể trên toàn quốc. Hổ đã biến mất khỏi núi rừng nơi đây và các loài mèo lớn khác đang bị ráo riết săn lùng" (WWF, 2018).

Theo báo cáo của tổ chức Save the Elenphants, Tây Nguyên là một trong những khu vực "nổi tiếng với thị trường bán buôn ngà voi từ năm 2008, tập trung tại Buôn Ma Thuột và làng du lịch gần đó". Theo khảo sát năm 2015 của tổ chức này, khu vực xung quanh Buôn Ma Thuột có tỷ lệ trung bình các sản phẩm ngà voi bị buôn bán cao thứ hai trong cả nước với 1.965 sản phẩm trong 24 cửa hàng và 703 sản phẩm trong 16 gian hàng lưu niệm. Các chuyến điều tra thực địa tháng 3/2019 của Trung tâm Con người và Thiên Nhiên (PanNature) cũng ghi nhận tình trạng buôn bán các sản phẩm từ voi ở một số tỉnh Tây Nguyên, thậm chí ngay bên trong Khu Du lịch Sinh thái Buôn Đôn.

Trong bối cảnh đó, nhằm nâng cao chất lượng thông tin về vấn đề buôn bán ĐVHD, PanNature tổ chức chương trình Tập huấn **Khai thác đề tài buôn bán động vật hoang dã** cho các phóng viên trẻ cho tại khu vực Tây Nguyên với các mục tiêu cụ thể như sau:

- Chia sẻ thông tin và trao đổi với các nhà báo về thực trạng của nạn buôn bán ĐVHD (ĐVHD) hiện nay;
- Trao đổi kinh nghiệm tác nghiệp giữa các nhà báo và chuyên gia;
- Mở rộng mạng lưới nhà báo quan tâm và có kỹ năng điều tra về chủ đề buôn bán ĐVHD.

Thành phần tham dự: Khoảng 20 phóng viên trẻ hoạt động trong mảng điều tra ở các cơ quan báo chí trung ương và địa phương thường trú tại Tây Nguyên; các chuyên gia trong lĩnh vực bảo tồn, cứu hộ ĐVHD, chuyên gia báo chí.

Thời gian: Ngày 15-17/11/2019

Địa điểm: Khách sạn Tuấn Vũ, 135/1 Ngô Quyền, Tân An, Thành phố Buôn Ma Thuột (Ngày 15/11) và VQG Yok Don, Tỉnh Đắk Lắk (16,17/11).

Chương trình do Liên minh Châu Âu tài trợ trong khuôn khổ dự án *"Hợp tác chống tội phạm liên quan đến ĐVHD"* do Tổ chức WCS điều phối thực hiện ở 7 quốc gia khu vực Tiểu vùng Mê Công và Trung Quốc, Malaysia, Myanmar. Ở Việt Nam, PanNature là đối tác triển khai dự án.

Chương trình dự kiến:

Thời gian	Nội dung	Thực hiện/Điều phối
Ngày 15/11, Tại Khách sạn Tuấn Vũ 135/1 Ngô Quyền, Tân An, TP Buôn Ma Thuột		
7:30 - 7:45	Đăng ký – Nhận tài liệu	
7:45 - 8:00	Giới thiệu chương trình và đại biểu tham dự	PanNature
Phần 1: Buôn bán và bảo tồn ĐVHD - đề tài cho báo chí		
08:00 – 08:45	Hiện trạng buôn bán ĐVHD ở Việt Nam, mạng lưới buôn bán khu vực và thế giới	Ông Trịnh Lê Nguyên, PanNature
08:45 – 9:30	Buôn bán ĐVHD: góc nhìn từ chính sách, thực thi, văn hóa và sinh kế của người dân	TS. Ngô Tiến Dũng, Nguyên Giám đốc VQG Yok Don, Nguyên Phó chi cục trưởng Chi cục Kiểm lâm vùng IV
9:30 – 9:45	Q&A: Thảo luận giữa các nhà báo, chuyên gia	Toàn thể hội thảo
9:45 - 10:00	Nghỉ giải lao	
10:00 - 10:45	Khó khăn trong đấu tranh với buôn bán ĐVHD bất hợp pháp và những hướng đi mới	Ông Nguyễn Quang Hòa Anh, Quỹ Quốc tế Bảo tồn Thiên nhiên (WWF)
10:45 – 11:30	Thực trạng cứu hộ, chăm sóc và tái thả ĐVHD ở Việt Nam	Tiến sỹ Tuấn Bendixsen, Tổ chức Động vật Châu Á (Animals Asia)
11:30 – 12:00	Q&A: Thảo luận giữa các nhà báo, chuyên gia	Toàn thể hội thảo
12:00	Ăn trưa	
13:30 - 14:15	Thách thức và triển vọng trong bảo tồn voi Tây Nguyên	Ông Lê Quốc Thiện, Quỹ Quốc tế Bảo tồn Thiên nhiên (WWF)
Phần II: Kỹ năng báo chí với chủ đề buôn bán ĐVHD		

14:15 – 14:45	Câu hỏi và chia sẻ của các nhà báo về khó khăn trong tác nghiệp và các kỳ vọng về kỹ năng được trang bị trong điều tra buôn bán ĐVHD	Toàn thể
14:45 - 15:00	Nghỉ giải lao	
15:00 - 15:45	Các thế lực đằng sau đường dây buôn bán ĐVHD và các kỹ năng tác nghiệp an toàn	NB. Đỗ Doãn Hoàng
15:45 – 16:30	Kỹ năng tìm kiếm đề tài, xác định vấn đề và xây dựng tác phẩm thu hút người đọc với đề tài buôn bán ĐVHD	NB. Hoàng Thiên Nga
16:30 – 17:00	Thảo luận- Hỏi đáp	NB. Đỗ Doãn Hoàng/NB. Hoàng Thiên Nga
18:30	Ăn tối	
Ngày 16/11		
Phần III: Thực hành tác nghiệp tại VQG Yok Don		
7:00 – 08:00	Di chuyển từ Buôn Ma Thuột tới VQG Yok Don	
08:00 – 17:30	Theo chân kiểm lâm VQG Yok Don: Hiện trạng săn bắt và buôn bán ĐVHD trên thực tế • Công tác bảo tồn ĐVHD tại VQG • Các loại hình tội phạm xâm hại ĐVHD • Khó khăn, thách thức và các đề xuất nhằm cải thiện công tác bảo vệ và bảo tồn tài nguyên rừng và ĐVHD của VQG	TS. Phan Thanh Hòa, Phó Hạt trưởng Hạt Kiểm lâm, VQG Yok Don
17:30	Nhận phòng tại VQG Yok Don	
18:30	Ăn tối	
Ngày 17/11		
Phần IV: Khai thác thông tin và xác định chủ đề trong điều tra buôn bán ĐVHD		
7:30 –8:15	Thảo luận nhóm: Xác định các vấn đề có thể khai thác mở rộng với thông tin ban đầu từ chuyến thực địa	NB. Hoàng Thiên Nga/ NB. Đỗ Doãn Hoàng điều phối
8:15 – 9:00	Trình bày của đại diện các nhóm	Nhóm phóng viên
9:00 – 9:30	Nhận xét và góp ý từ các chuyên gia /câu hỏi thảo luận từ phóng viên	Nhóm chuyên gia
9:30 –9:45	Nghỉ giải lao	
9:45 –10:15	Kỹ năng thẩm định thông tin; mở rộng phạm vi điều tra và đào sâu vấn đề.	NB. Đỗ Doãn Hoàng

10:15 –10:45	Kỹ năng sử dụng ngôn ngữ báo chí và một số lưu ý về các lỗi thường gặp	NB. Hoàng Thiên Nga
10:45 –11:15	Các công cụ Internet và các nguồn tham khảo thông tin phục vụ đề tài buôn bán ĐVHD	Ông Trịnh Lê Nguyên, Giám đốc Trung tâm Con người và Thiên Nhiên
11:15 – 11:30	Thảo luận - Tổng kết	PanNature
11:30	Ăn trưa	
12:30 – 13:00	Di chuyển đến Trung tâm Bảo tồn Voi	
13:00– 15:00	Bảo tồn voi Tây Nguyên: Tìm hiểu thực tế tại TT Bảo tồn Voi	Ông Nguyễn Công Chung, Phó Giám đốc Trung tâm Bảo tồn Voi
15:00	Di chuyển về BMT	PanNature

Trung tâm Con người và Thiên nhiên (PanNature) là tổ chức khoa học công nghệ trực thuộc Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam. Trung tâm được thành lập năm 2006 nhằm bảo vệ môi trường, bảo tồn sự đa dạng và phong phú của thiên nhiên, nâng cao chất lượng cuộc sống của cộng đồng địa phương thông qua tìm kiếm, quảng bá, thực hiện các giải pháp bền vững và thân thiện với môi trường.

PanNature có nhiều hoạt động hợp tác với các cơ quan báo chí trong lĩnh vực môi trường, tài nguyên thiên nhiên trong hơn 10 năm qua. Bên cạnh việc tổ chức các hoạt động điền dã, điều tra các chủ đề về môi trường, PanNature cũng thường xuyên tổ chức các hoạt động trao đổi thông tin, kinh nghiệm tác nghiệp và nâng cao năng lực cho các phóng viên trẻ. Để tìm hiểu thêm về Trung tâm, xin tham khảo tại http://www.nature.org.vn